

ГКОУ РД «Бабаюртовская средняя школа-интернат №11»

УТВЕРЖДАЮ

Директор школы: *И.М. Омаров*

«11» 10 2010 г.

Ачыкъ дарс

"Эсги ва янгы сезлер"

Оьтгерген
къумукъ тилден дарс
береген муаллим: Алиева З.К.

емасы : эсгиленген сёзлени конкурс

Мурады : ана тилни теренден билив

Оюнну юрюлюшю:

1)Оюнну башында 3 охувчу ана тилге багъышлангъан шиъруланы охуй

2) Гъали биз оюнну башлайыкъ. Оюнну башламакъ учун биз оюнда ортакъчылыкъ этме гелгенлени чакъырабыз.(музука согъула, уьч адам сигърулу тепни къырыйына геле)

Биринчи сорав шулай: гъалиги заманда биз огъар парикмахерская деп айтабыз, тиштайпаланыки де бар, эргишиленики де бар. Алда буса янгыз эргишиленики болгъан. Ону алдагъы аты муна шунда

д е л л е к х а н А

Реклама бёлюнюв

1. Къаравчулагъа соравлар.мен гъали сизге къумукъ тилге багъышлангъан шиъруланы биринчи эки сатырын охуйман, сиз битдиресиз

А)Башлап сагъа тынглагъанман бешикде

Башлап сени эшитгенмек анамдан

Б)Дюньяланы ачагъан

Алтын ачгъыч ана тил

В)Къазакъ бизин къаныбыз

Къазакъгъа тюз халкъыбыз

2)Экинчи сорав шулай. Гъали бизге оланы нече тюрлюсю де бар, алда буса языв алатлардан шо болмаса язып болмай болгъан. Русча ону аты чернильница, къумукъча аты буса муна шунда язылгъан.

ш а къ ы т и Л

Реклама бёлюнюв

Къаравчулар , гъали мен аталар сёзлени ва айтывланы башын охуйман, сиз битдиресиз.

Гишиге къую къазгъан Оьзю тюшер бёттебен

Болгъан ишгеболат бол

инген эки къайтар, эринмеге.....бир къайтар.

Сув гиччиники.....сый уллуники

Гёз кьоркъачкъол батыр

3. Уьчюнчю сорав шулай. Шунда яшырылгъан сёз булан сиз гьар гбн де ёлугъасыз. Русча о обложка книги, къумукъча нечик айтылагъанны эсибизге алайыкъ

м	у	ж	а	л	л	а	т

Реклама бёлюнюв

Гъали де сиз айтывланы битдиресиз

Аз сёйле.....кеп тынгла

Башда гъакъыл болмасаэки аякъгъа гюч бола

Абурлу болма суюсенг.....ата-анангы абурла

Иши ёкънуашы ёкъ

Уллу айтгъанны этмеген.....мурадына етмеген

4. Къурч оюн (супер игра) Къурч оюндагъы сёзде 12 гьарп бар. Мен сагъа изну беремен 5 гьарпны ачма. Бир минут ойлашамысан, яда сёзню айтамысан. Сорав буса булай: ёлавчулар ва оланы арбасы-аты заманлыкъгъа токътайгъан уйлер(абзары, араны булан). Русча огъар гостиница деп айтыла.

к	е	р	и	в	а	н	с	а	р	а	й

Реклама бёлюнюв

Мен къаравчуланы гъали тергеме сюемен. Сёзлер айтаман, сиз буса къумукъча атын , яда русча айтасыз

Калталар : ажырыкъ-свинорой, алабота-лебедя, бакъаяпыракъ-подорожник, гъакъула-лопух, кюлаа-мокрица, иткъычыв-гриб, къычытгъан-крапива.

Гъар тюрлю сёзлер: йылнама-календарь, гюнделик-дневник, сувсепгич-лейка, земгил-сумка, сыптырма-форточка, перемена-танапус, математика-гъисап дарс, геометрия-гъандыса.

5. Бешинчи сорав шулайб Тюслени сиз барын да орусча билесиз. Масала: бордовый-авур къызыл, коричневый-боямыш, жёлтый –сари, фиолетовый –муна бу соравгъа сиз жавап бережексиз

л	е	л	е	в	ш

Ишлар , бизин бугюнгу оюнда сиз шулай сёзлер булан таныш болдугъуз

перигра-кърч оюн, приз-бешкеш, банкрот-кётюр, волшебный барабан –сигьрулу теп,
черильница-шакътил, обложка-мужжалат, парикмахерская-деллекхана, гостиница-
керивансарай, фиолетовый-мелевше.

Оюнну шулай сёзлер булан битдирме сюебиз

Аявлу охувчулар

Ана тилни сююгюз

Ана тилни суйсегиз

Нюрлю болур юзюгюз

«ЭЦИН

СЕРВИС»»

СУПЕР ИГРА-

КЪБУРЧ ОЮОН

ПРИЗ - БЕШКЕШ

БАНКРОТ-КЁТЮР

ВОЛШЕБНЫЙ

БАРАБАН-

СИГРУЛУ ТЕП

**РЕКЛАМНЫЙ
ПАУЗА-РЕКЛАМА
БЁЛЮННОВ**

Т

П

Ф

Ж

Ч

В

Н

К

Л

**Къара къаргъа
къарайъ къаргъа,
къаргъа къонду
акъ къаргъа.**

Тополь –акътал

Берёза –макъар

Сосна-нарат

Тополь –субайтал

Ива –тал

Дуб –эмен

Вяз-элме

Каштан -шагьбулат

Арпа –ячмень

Арышбудай –рожь

Будай –пшеница

Гебек –отруби

Сулу –овёс

Тари –просо

Урлукъ –семечки

Чалтик –рис

Ярма -крупa

Гертме –груша лесная

Гоган –тёрн

Ётелбалам –калина

Жыгъана –олива

Итбурун –шиповник

Къатынтузлукъ –барбарис

Огюзъемиш –мушмула

Чертлевюк –орех мелкий

Пындыкъ –фундук

Чум –кизил

Ябушгъан -боярышник

Асар –	горшок
Гъавенк –	ступа
Къумман –	кувшин
Къыргъыч –	скребок
Окълав –	скалка
Сюзгюч –	цедилка
Чолпу –	дуршлаг
Чомуч –	половник
Элек –	сито
Нагь –	сыворотка
Увмабишлакъ –	творог
Увуз –	первое молоко
Уютгъуч –	закваска
Ханц –	уксус
Чий -	простокваша